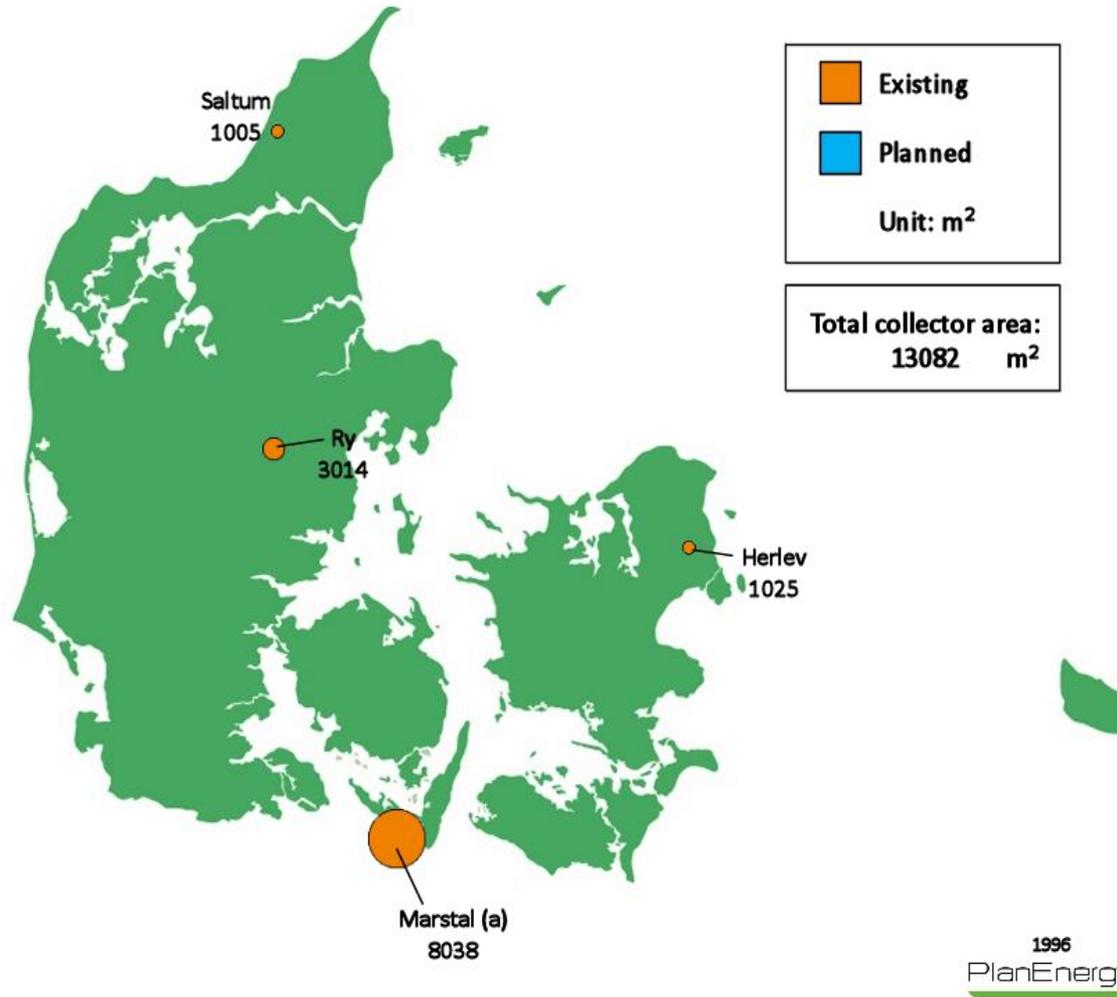

Mega solvarmeanlæg og transmissionsledninger

- Hvor kommer vi fra, hvor skal vi hen, og hvor skal vi stille alle solfangerne?

Solar district heating in Denmark

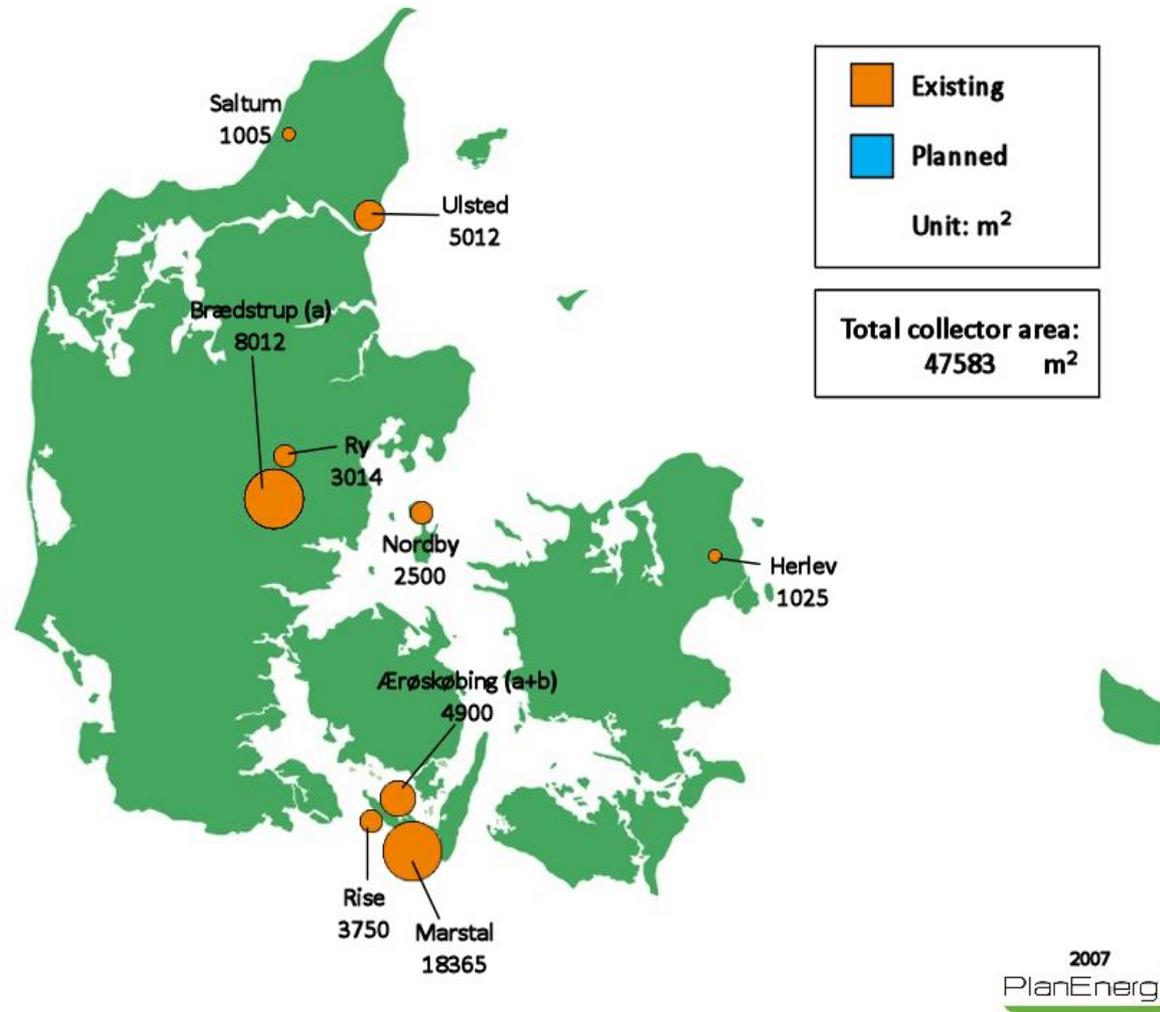

Marstal (1) 1996

Variabelt
flow indført

Solar district heating in Denmark

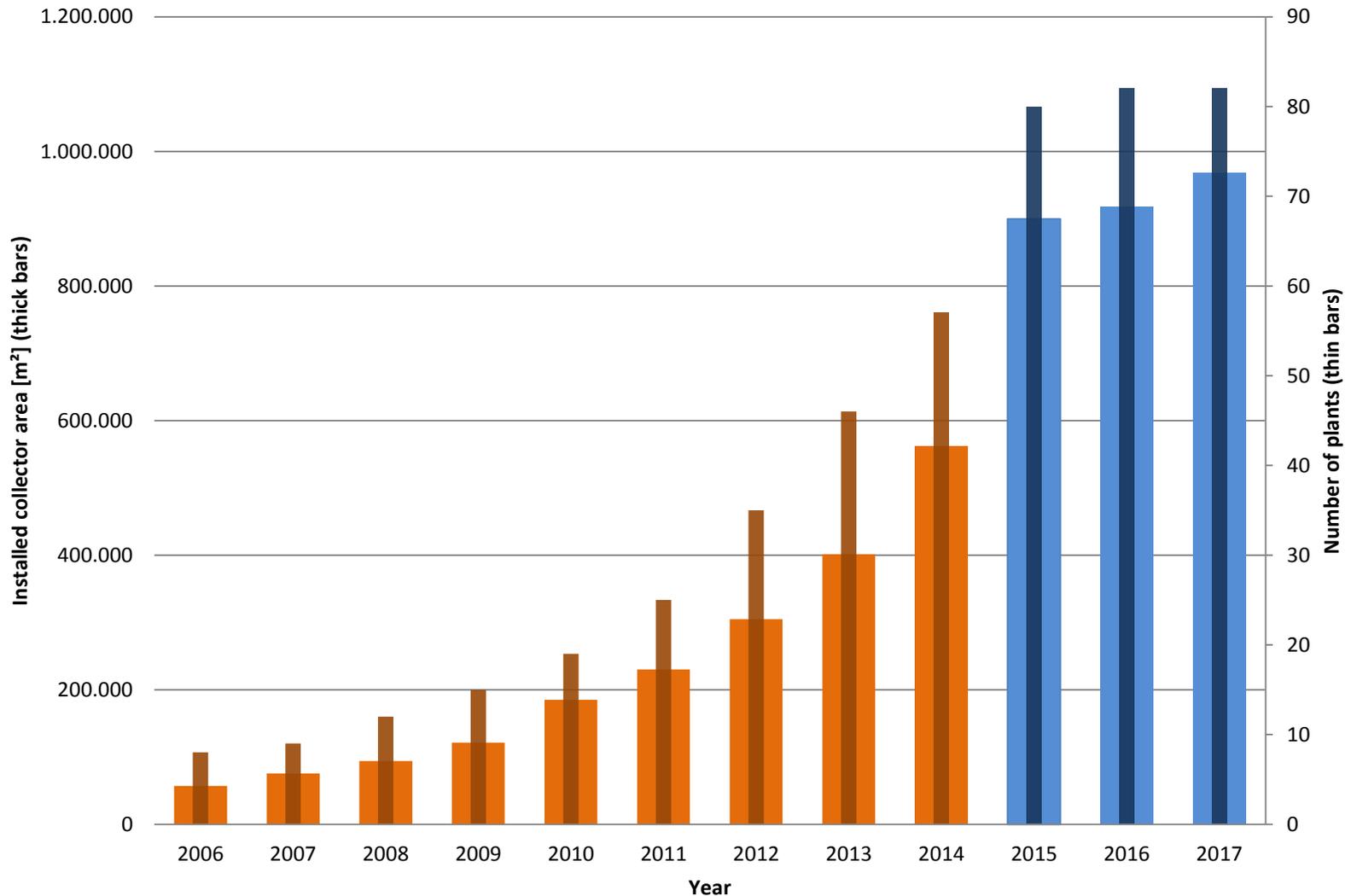

Brædstrup 8 000 m² / 5,6 MW

Solar District Heating in Denmark

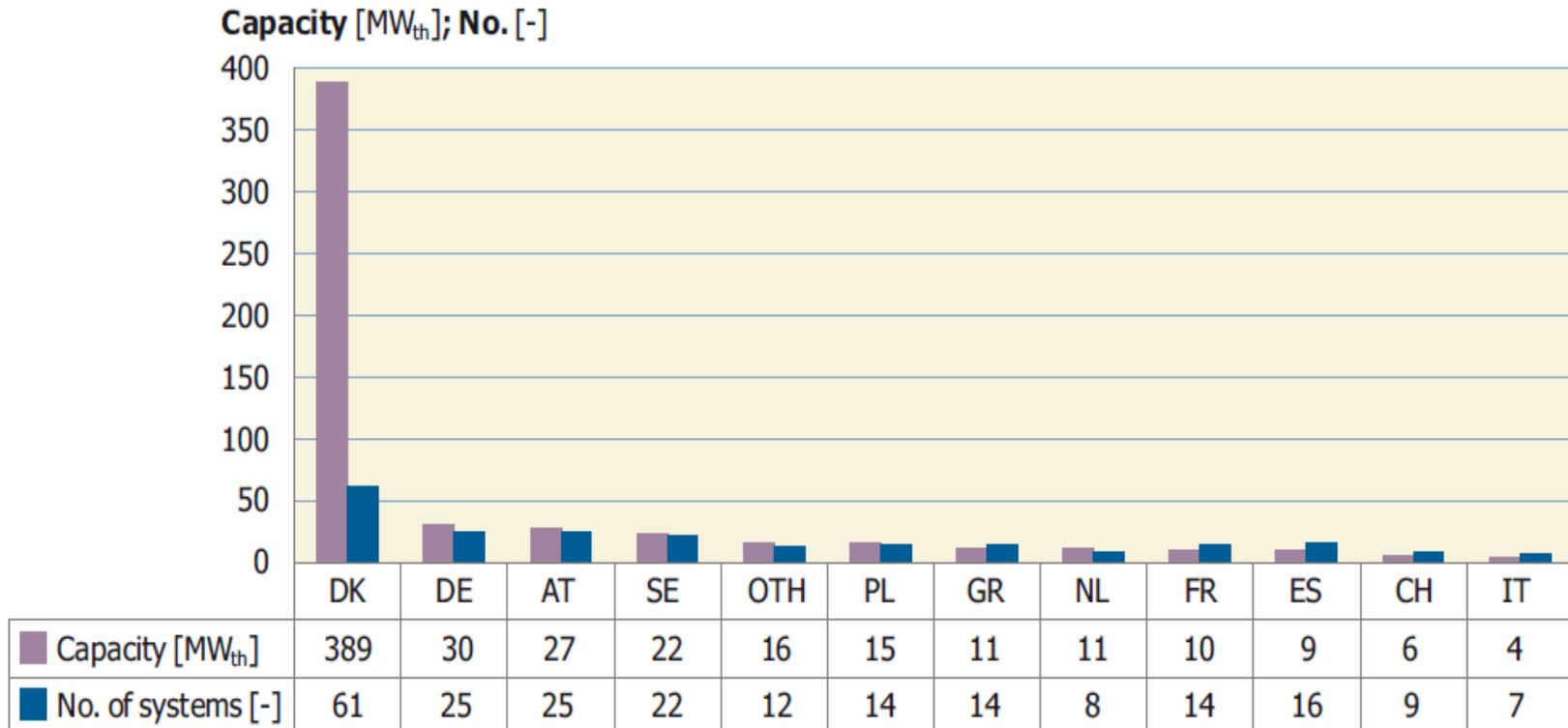
Sum of collector area and the number of **operating** and **upcoming** plants

Hvorfor?

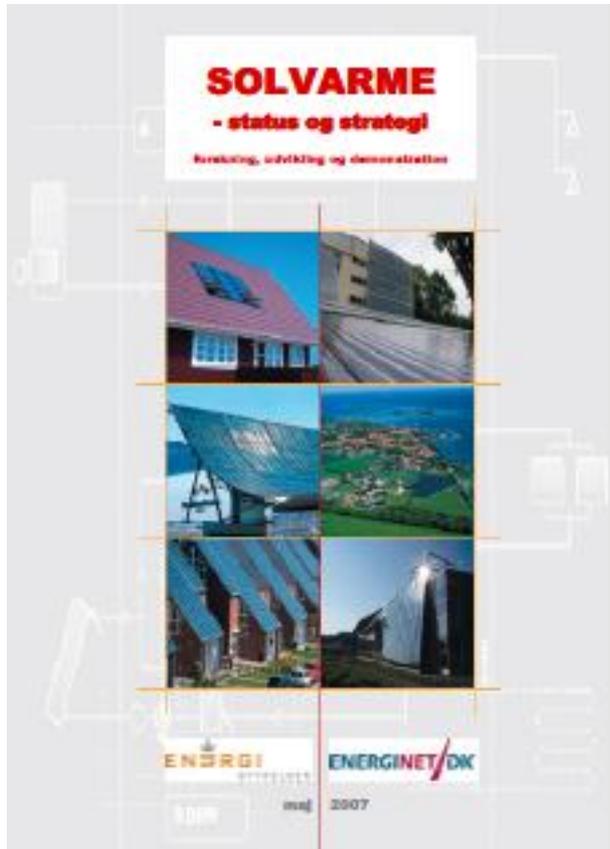
- **Høj afgift på naturgas. Ingen afgift på sol**
- **Forbud mod ny biomasse på naturgasfyrede kraftvarmeværker**
- **Tæller som energibesparelse 1. år**
- **Kommunegaranterede lån**
- **Solvarme ERFA gruppen under Dansk Fjernvarme sørger for fri udveksling af information og erfaringer**

Resten af Europa

Figure 41: Solar district heating and cooling in Europe – capacities installed and No. of systems by end of 2014
(Data source: Jan-Olof Dalenbäck - Chalmers University of Technology, SE)

Hvad er de officielle mål?

SOLVARME HANDLINGSPLAN

Redigeret af Jan Erik Nielsen, PlanEnergi, 4. oktober 2011

Handlingsplan for solvarme 2011

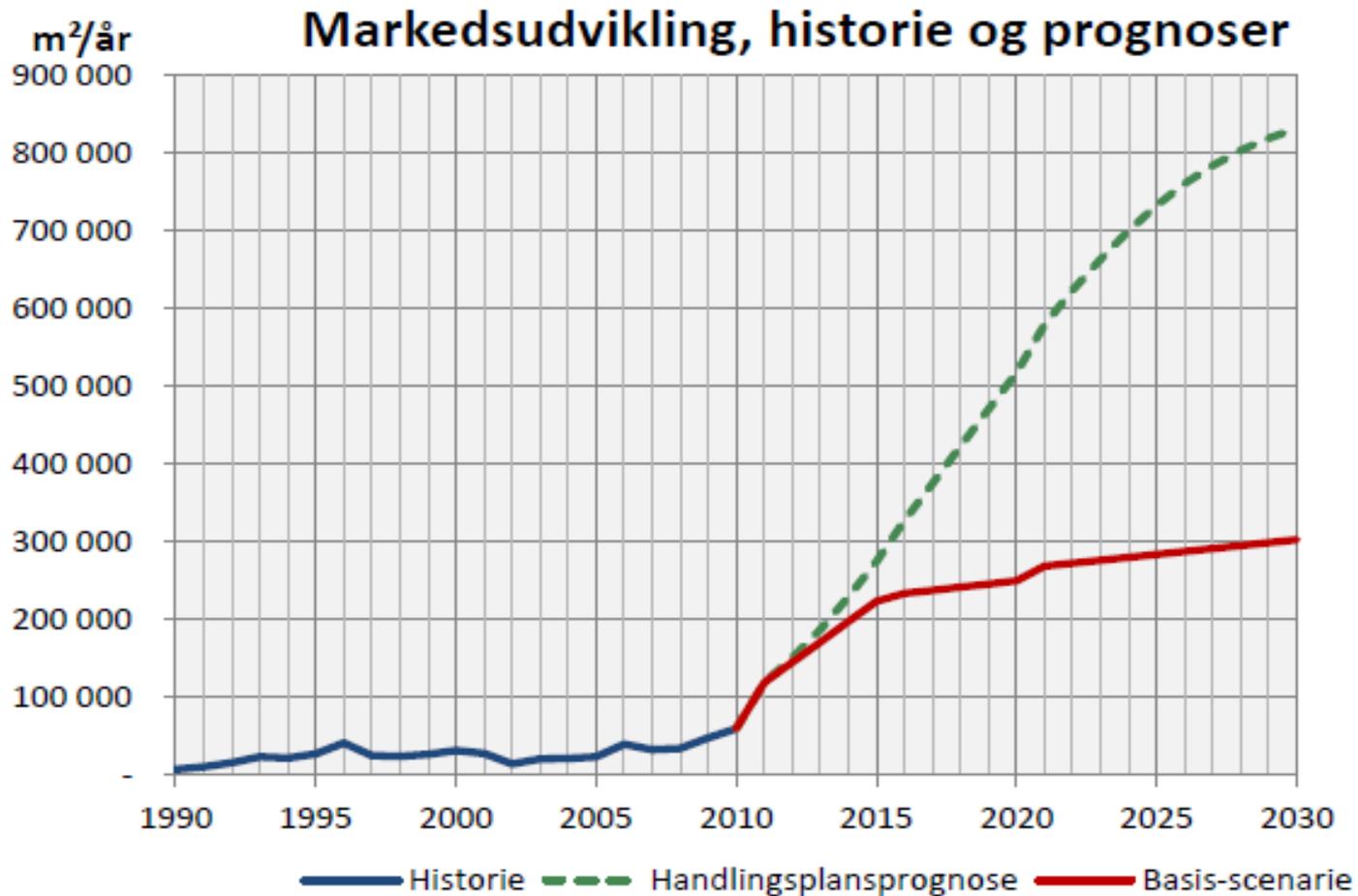
Værdier angivet i 1000 m ²		1996	2000	2010	2016	2020	2030
Fjernvarme	- årligt salg	8	0	44	240	409	687
	- i drift	12	20	137	1 016	2 370	8 191
Individuel opvarmning	- årligt salg	32	30	14	87	107	145
	- i drift	136	229	419	569	883	2 051
Total	- årligt salg	40	30	58	327	517	832
	- i drift	148	249	556	1 585	3 253	10 242

Tabel 1 Markedsudvikling i henhold til Solvarme Handlingsplan.

De fremskrevne værdier for "i drift" er akkumuleret salg fra og med 2011 plus status i år 2010 minus status 20 år tidligere (d.v.s der antages en levetid på 20 år)

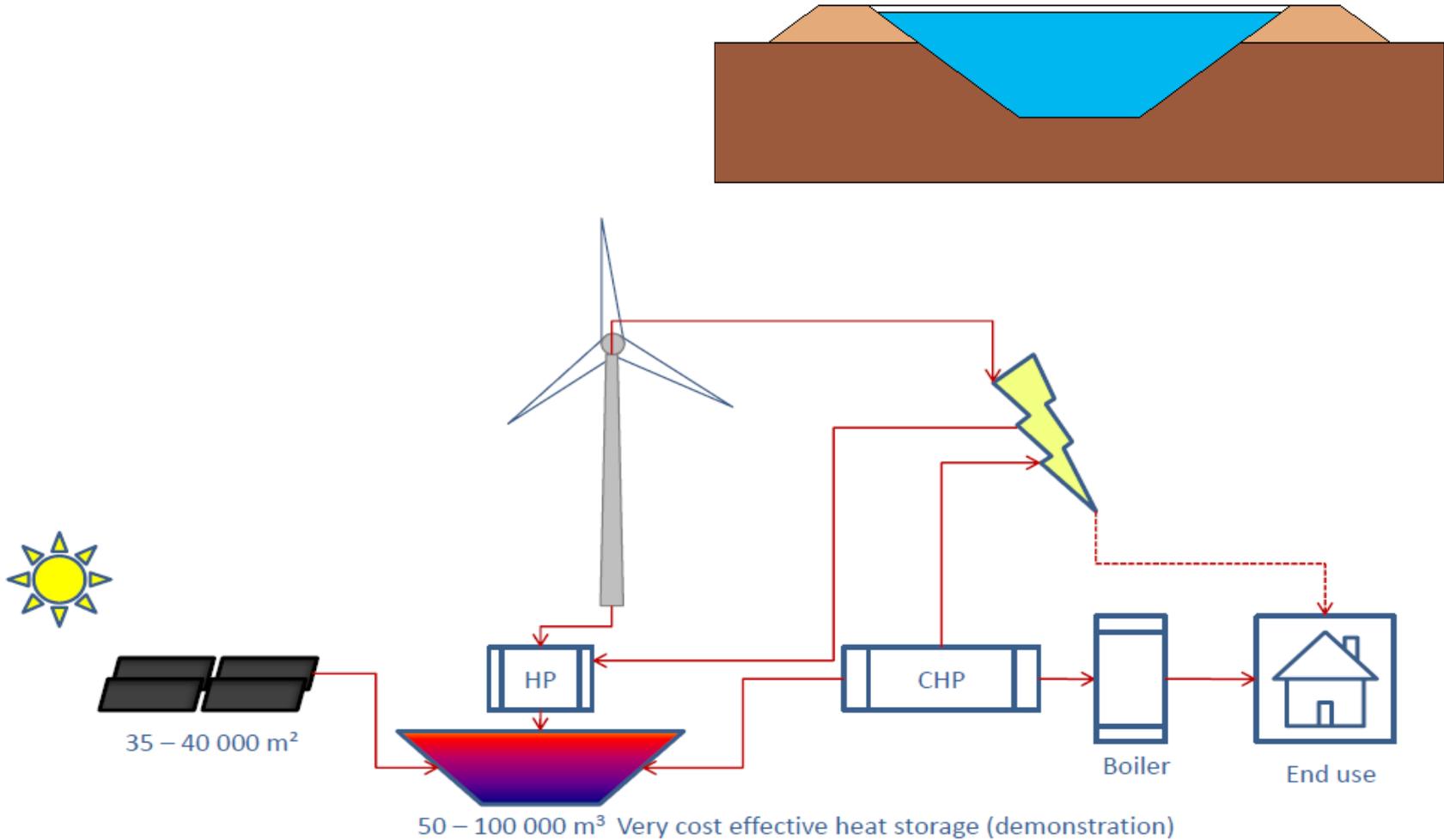
Virkemidler i handlingsplanen

- **Forskning, udvikling og demonstration af systemindpasning, styringsoptimering, videreudvikling af sæsonlagre og nye sæsonlagerkoncepter**
- **Decentrale solfangere leverer til nettet**
- **Optimering af komponenter**
- **Information og uddannelse (beregningværktøjer, guidelines, kurser, kvalitetssikring)**

Solvarmens markedsudvikling historisk i Danmark - plus prognoser for udviklingen frem til 2030, dels i henhold til handlingsplanen her - og dels i henhold til et basis-scenarie

Principle for PTES and the SUNSTORE® concept

Nye markeder

- **Sol + biomasse (flis og halm)**
- **Sol og lagre med større dækningsgrad. Op til 80%**
- **Sol til større byer**
- **Hybridsystemer (flere varmekilder kombineret), som er flexible**
- **Sol med højere temperaturer til industrielle processer og fjernvarme**

Nye solfangere - Viessman

KBB

Angle of inclination	15 – 75°
Recommended heat transfer fluid	Antifreeze mix based on propylene-glycol
Transport capacity	- 40' high-cube container: 36 collectors - truck, 13.6 loading meter: 40 collectors
Guarantee	10 years for functionality and weathering resistance

(*) Interim values, based on own measurements and calculations; collector is currently under test procedure acc. to Solar Keymark/EN12975-testing at the ISFH Hameln, expected certification in the 3rd quarter of 2015. Errors and omissions expected

Clipsol

Savo Solar

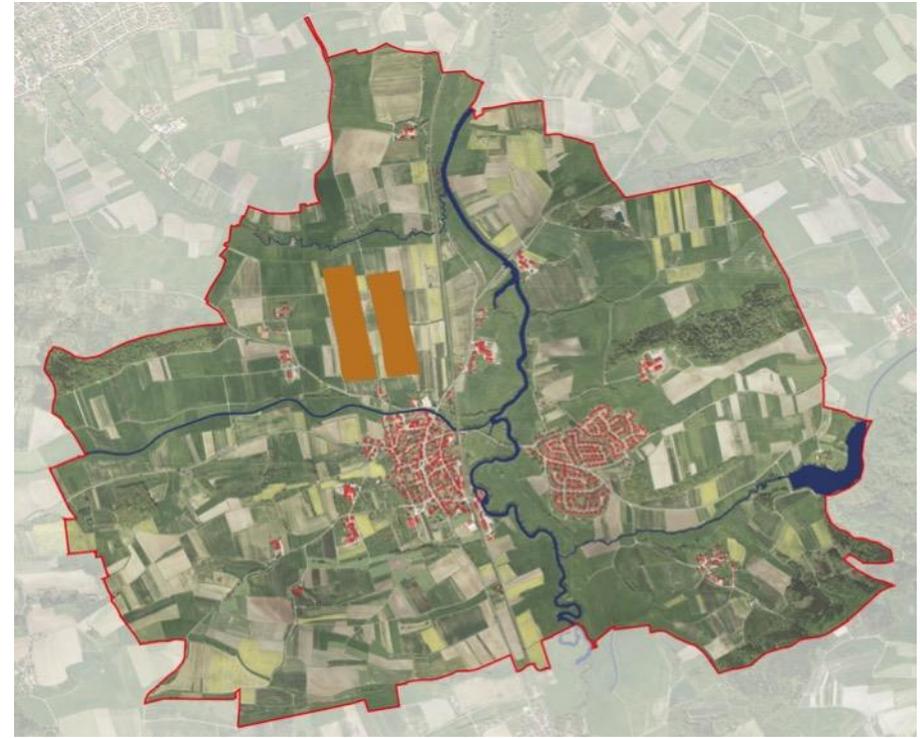

4.B. Planning aspects and implications of SDH – required areas

100 % of the heat demand covered with renewable energies

- app. 400 ha area needed for biomass to reach 100 % coverage of the heat demand

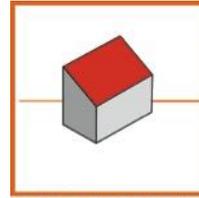

- app. 21 ha area needed for solar thermal to reach 100 % coverage of the heat demand

3.B. Collector integration

GROUND MOUNTED

ROOF-INTEGRATED

STRUCTURE INTEGRATED

- simple and convenient, if
- suitable areas are available
- realized up to 50 000 m²

- in urban context
- more complex
- aesthetical requirements
- use of existing areas

- in urban context
- use of existing infrastructures

Solceller eller solvarme?

- **Effektiviteten af solceller er 1/3 af solfangernes (medfører 3 gange større areal), og prisen pr kWh er af Energistyrelsen vurderet til 70 øre/kWh i 2030, men solcellerne vil få første prioritet når det f.eks. gælder tage og P-pladser**
- **Solvarmeanlæg kunne placeres ved motorveje og jernbaner (støj) og langs transmissionsledninger for fjernvarme. Kræver nytænkning af transmissionsledninger.**
- **Visualiseringer bliver nødvendige. Krav om VVM-godkendelser bliver mere almindelige.**
- **Solvarme skal ind i kommuneplanlægningen og der skal være gennemsigtighed og borgerinddragelse**
- **Hvile I sig selv og forbrugereje er vigtigere end nogensinde**

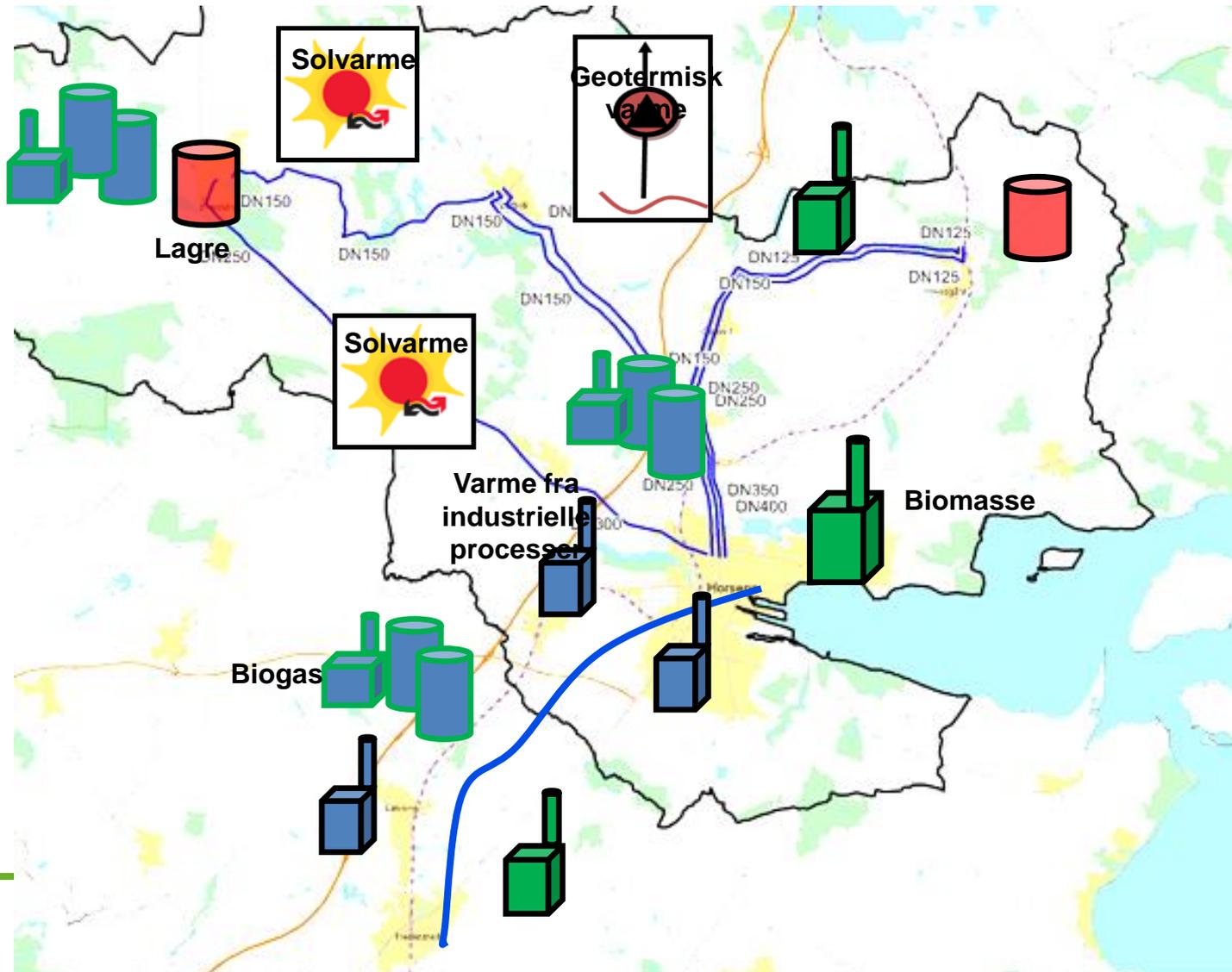
Fremtidens sollandskab 1995

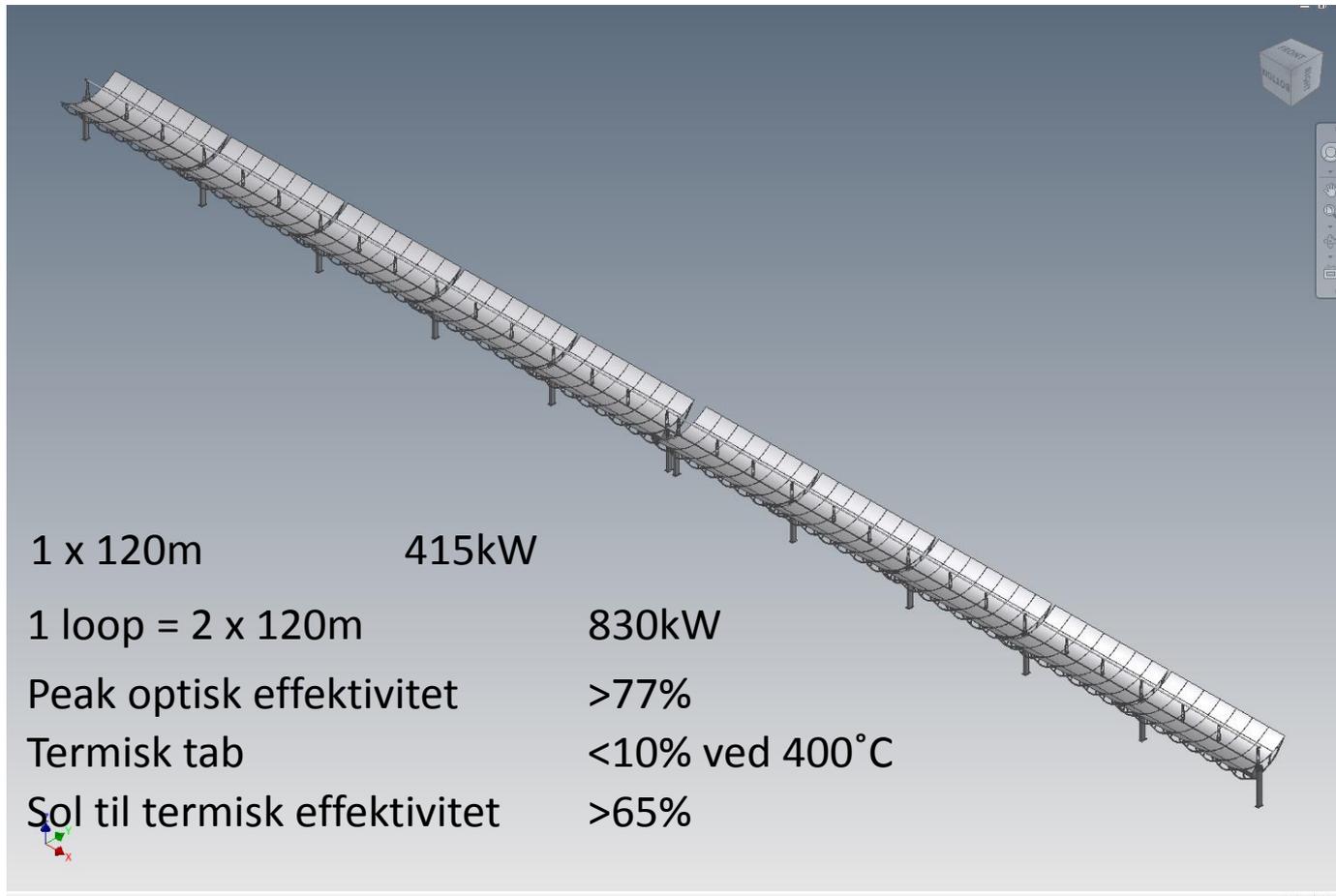
Eksempler på næste generation af projekter - Vojens

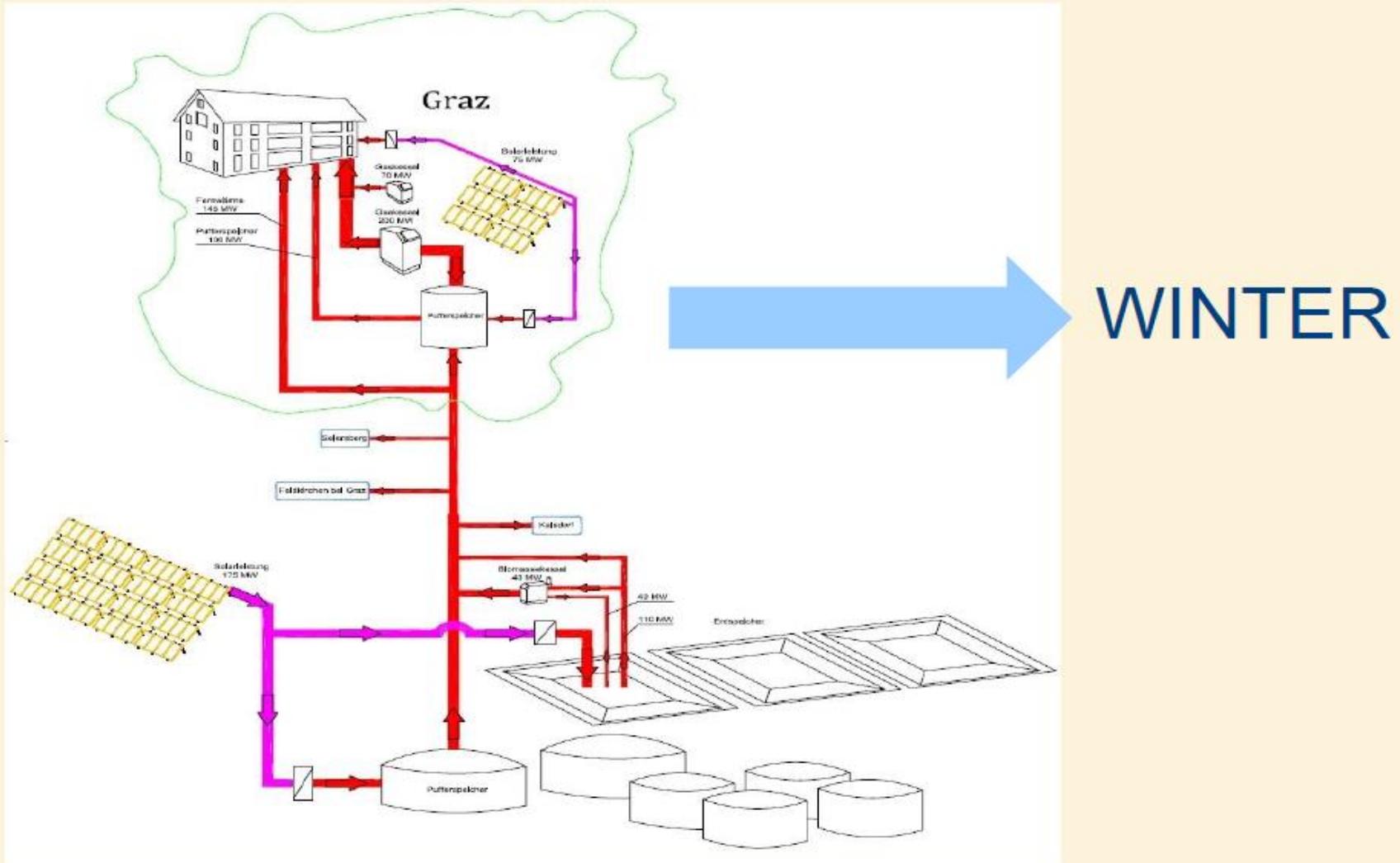
FlexCities 2?

CSP OG ORC I BRØNDERSLEV

SDH Vision for Graz

Tak for opmærksomheden

[Mere information](#)

www.planenergi.dk

www.solar-district-heating.eu

www.iea-shc.org/task45

SDHplus

Temadag 23.06.15
Fjernvarmens Hus

Per Kristensen
kristensen consult aps

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Deltagerlande:

14 lande – 18 parter

- Europe
- Austria
- Czech Republic
- Germany
- Denmark
- Croatia
- Spain
- France
- Hungary
- Italy
- Lithuania
- Poland
- Romania
- Sweden
- Slovenia

PlanEnergi
(Per Alex Sørensen + Daniel Trier)
Dansk Fjernvarme
(Leo Holm + Per Kristensen)

SDHplus – New business models for solar heating and cooling

SDH
solar district heating

- Business models for solar district heating
- Case studies for 'first-of-its-kind'-plants and innovative DH net integrations
- Marketing approaches for district heating with solar heat
- One-to-one coaching of learning countries ES, FR, HR, LT, PL, SI
- International SDH conferences and workshops
- Implementation in 12 EU-countries

www.solar-district-heating.eu

Supported by:

Intelligent Energy Europe Programme
of the European Union

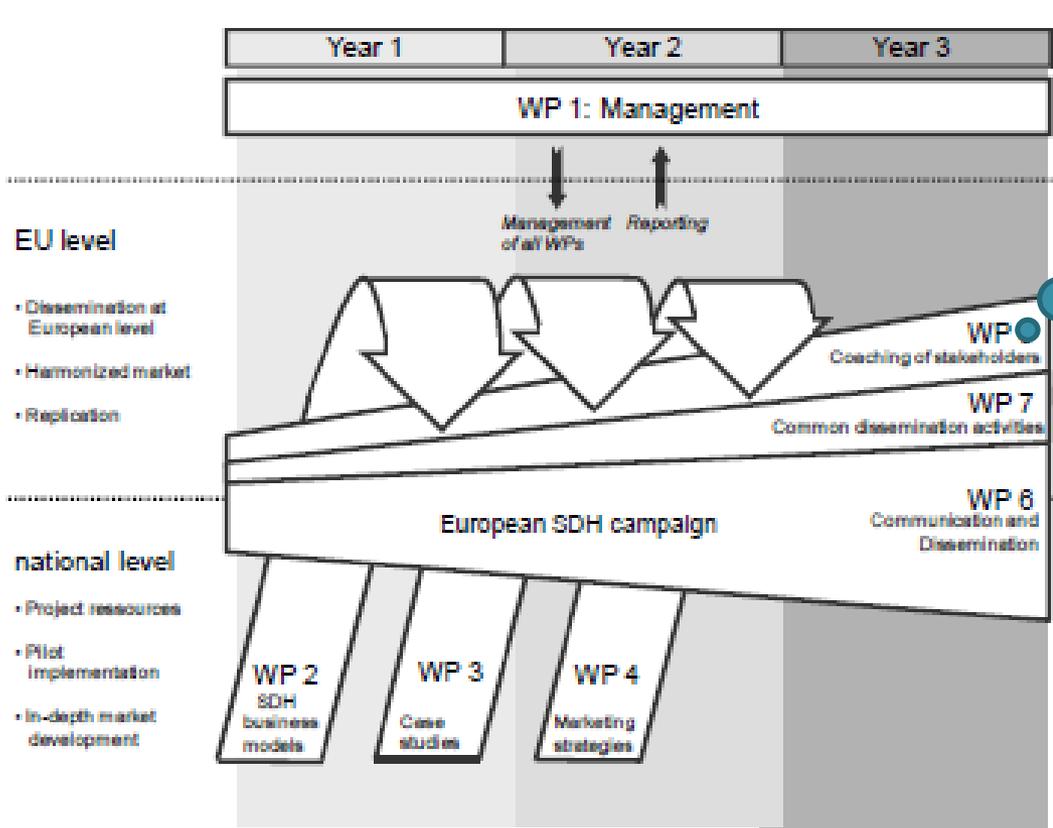

Figure: Flow chart of the work programme

Meget stor international
interesse for det danske
engagement

Efterspørgsel på besøg, kurser og
foredrag samt deltagelse i
internationale arrangementer

Hvorfor???

The Development

Solar district heating in Denmark

Første danske solvarmeanlæg tilsluttet fjernvarme
1000 m², 1988

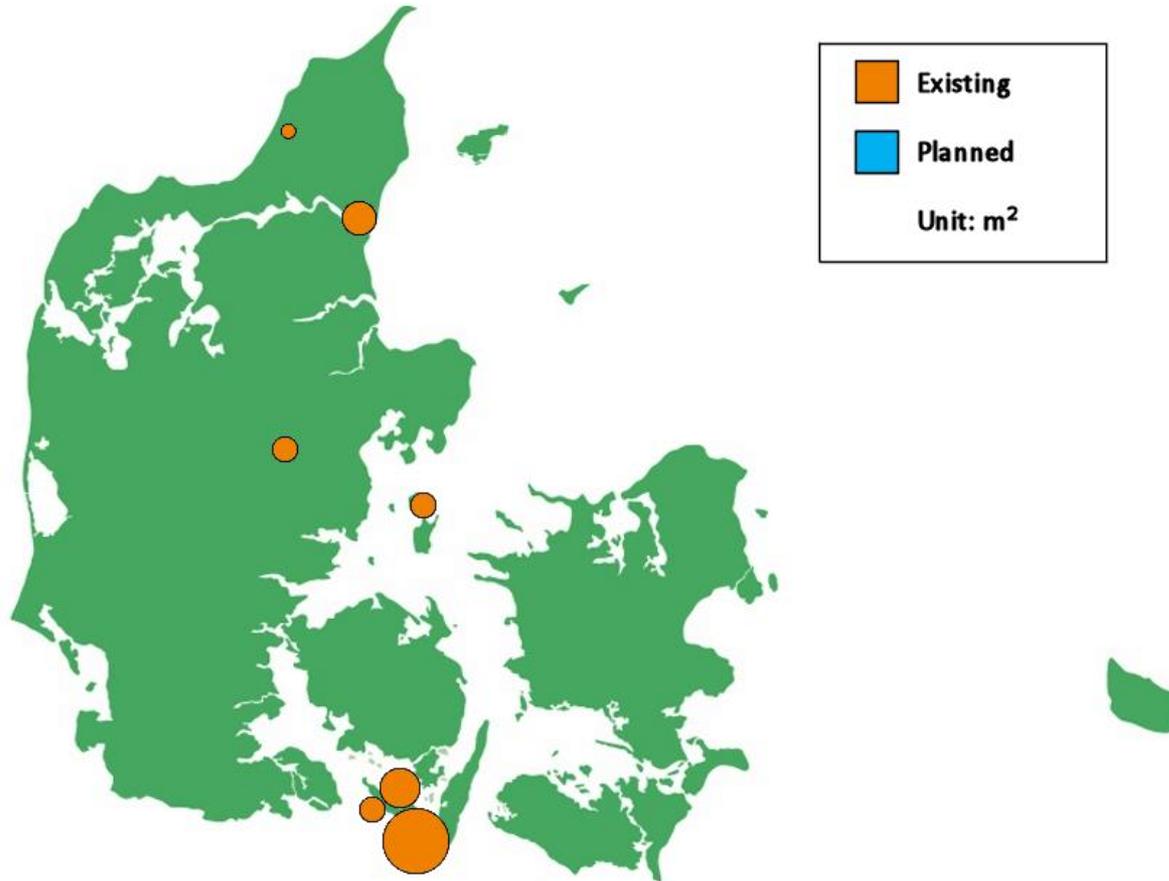

Marstal 18 000 m², 2003

2003
PlanEnergi

The Development

Solar district heating in Denmark

2006
PlanEnergi

The Development

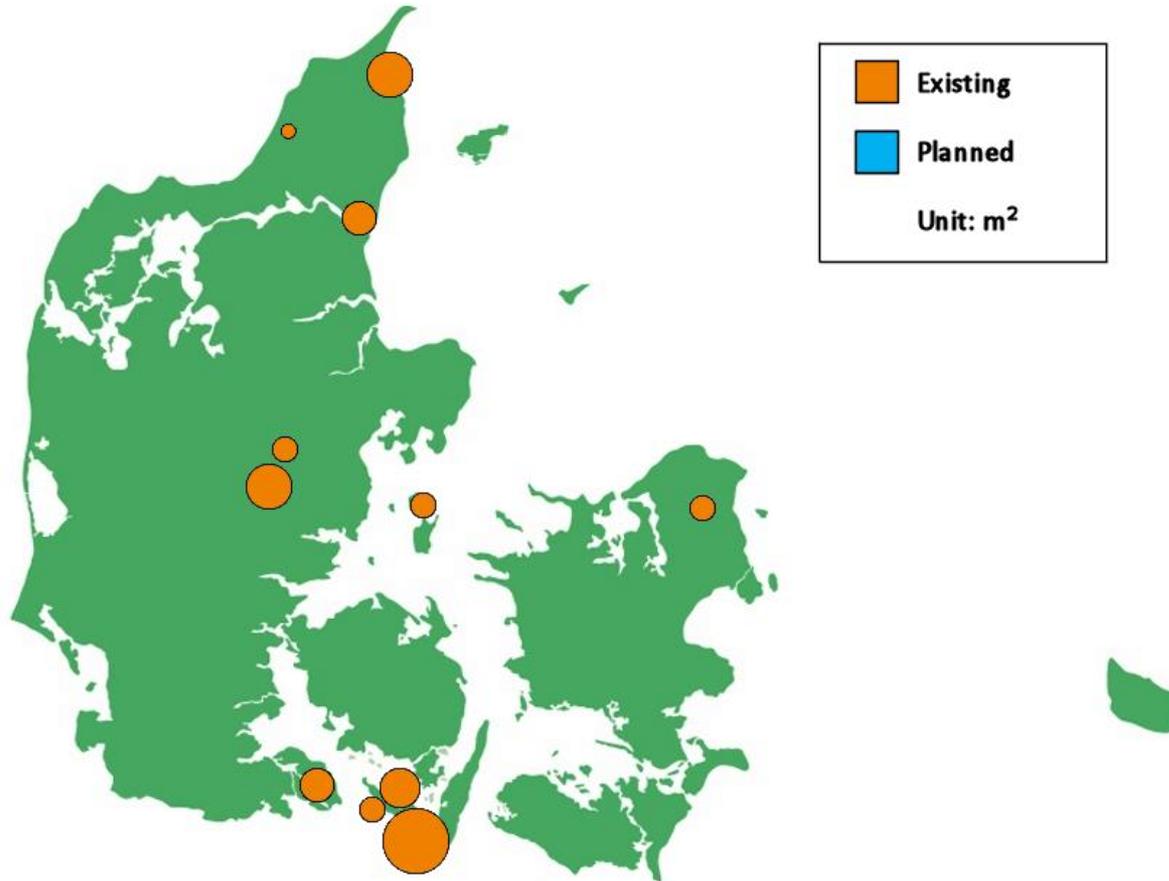
Solar district heating in Denmark

2007
PlanEnergi

The Development

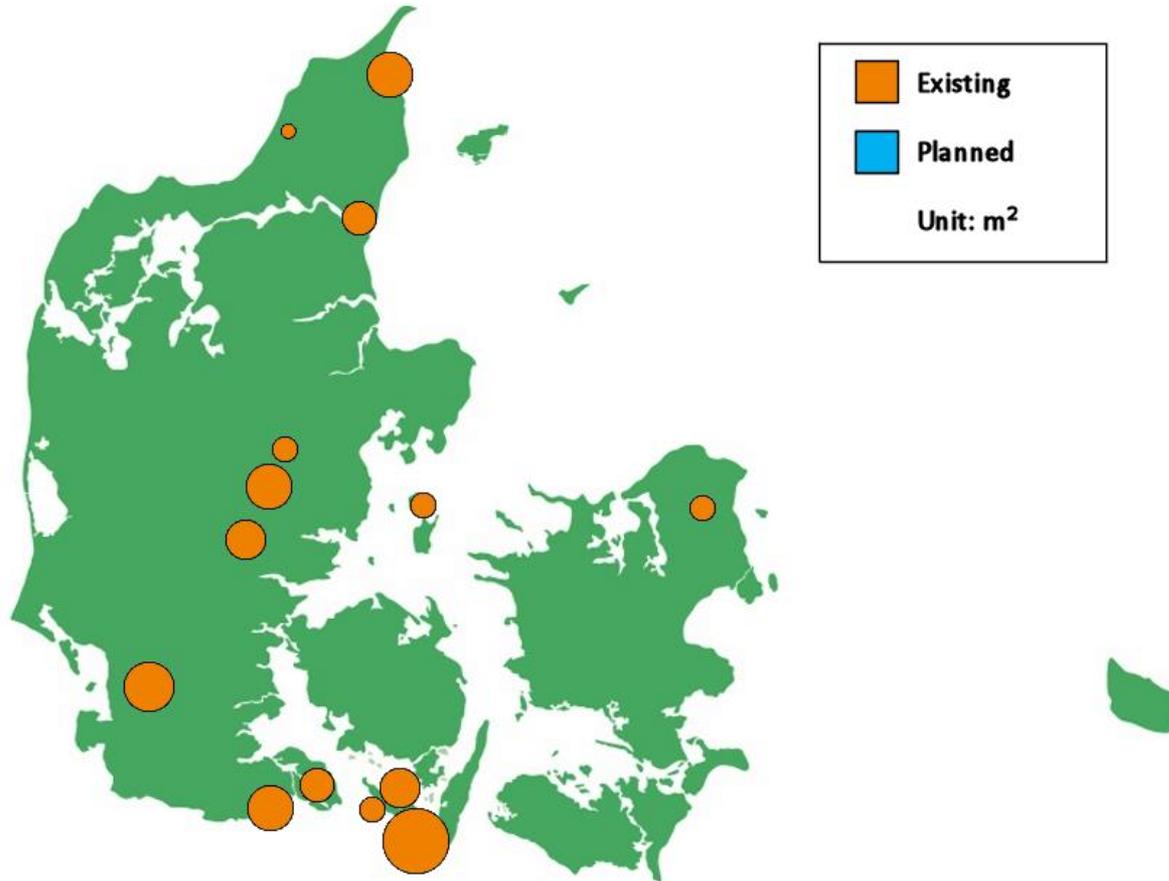
Solar district heating in Denmark

2008
PlanEnergi

The Development

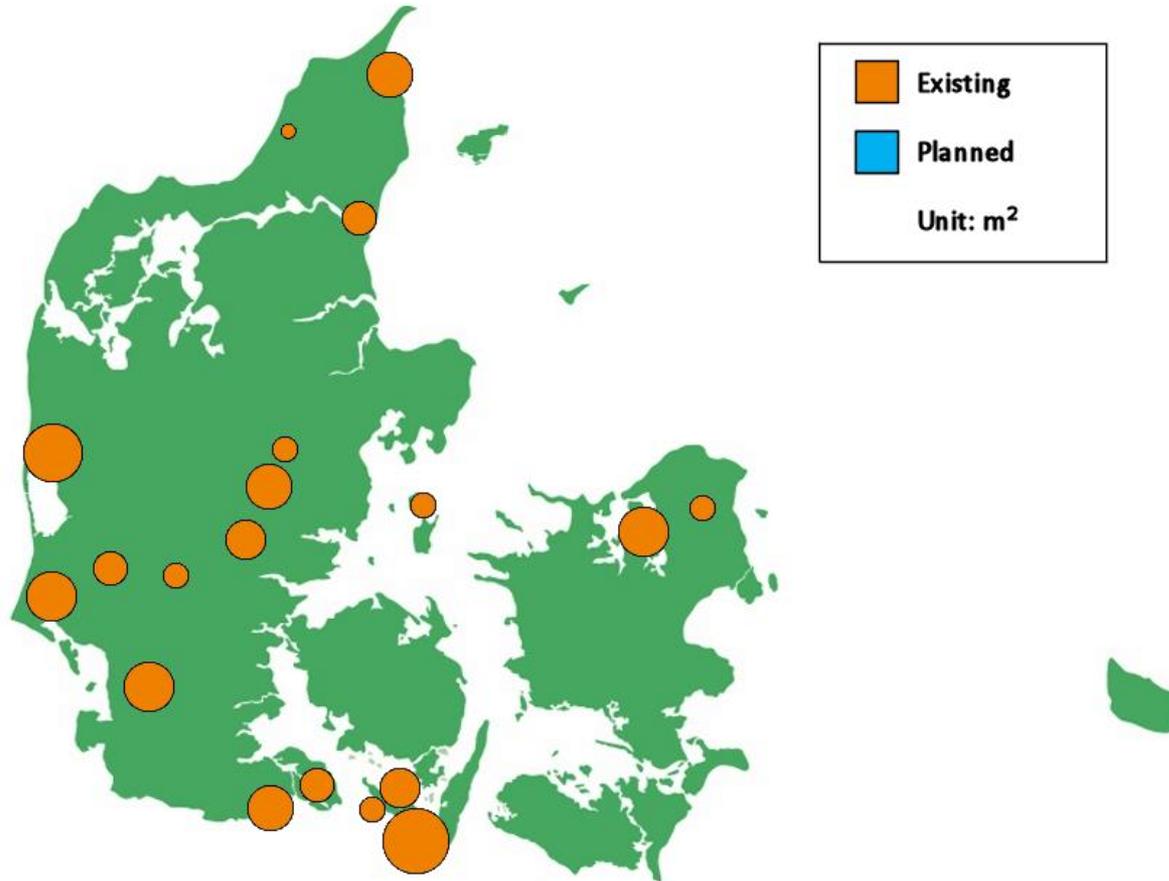
Solar district heating in Denmark

2009
PlanEnergi

The Development

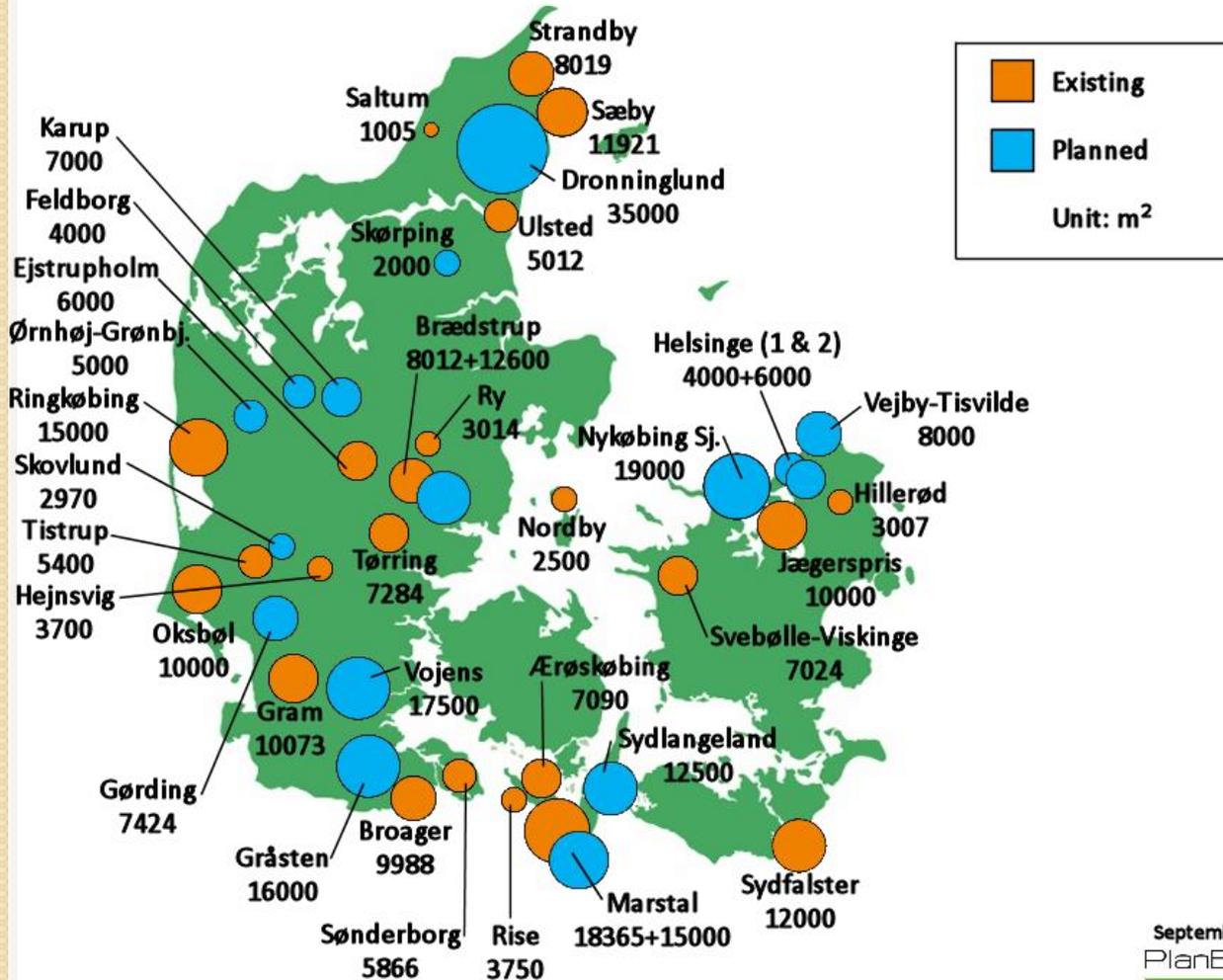
Solar district heating in Denmark

2010
PlanEnergi

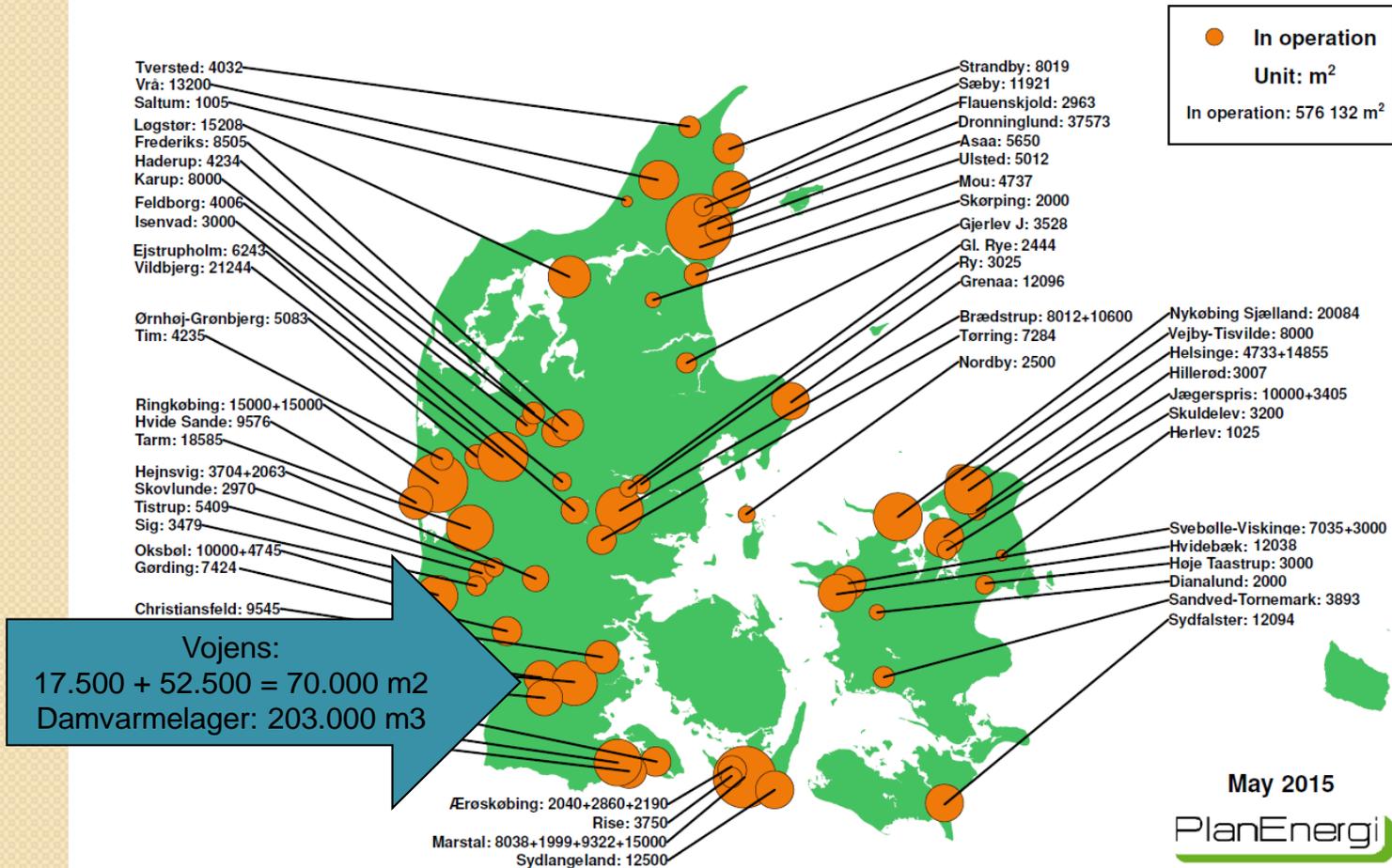
The Development

Solar district heating in Denmark

September 2011
PlanEnergi

The Development

Tversted: 4032
 Vrå: 13200
 Saltum: 1005
 Løgstør: 15208
 Frederiks: 8505
 Haderup: 4234
 Karup: 8000
 Feldborg: 4000
 Isenvad: 3000
 Ejstrupholm:
 Vildbjerg: 2100
 Ørnhøj-Grøn
 Tim: 4235
 Ringkøbing:
 Hvide Sande
 Tarm: 18585
 Hejnsvig: 3700
 Skovlunde: 2000
 Tistrup: 5409
 Sig: 3479
 Oksbøl: 1000
 Gørding: 7420
 Christiansfel
 Gram: 10073
 Vojens: 17500
 Toftlund: 1100
 Sønderborg:
 Gråsten: 19000
 Broager: 9988

Strandby: 8019
 Sæby: 11921
 Flauenskjold: 2963
 Dronninglund: 37572

● In operation
 Unit: m²
 In operation: 576 132 m²

576.000 m²/403 MW_{th} /61 plants in service

564.000 m²/395 MW_{th} /28 plants in the pipeline

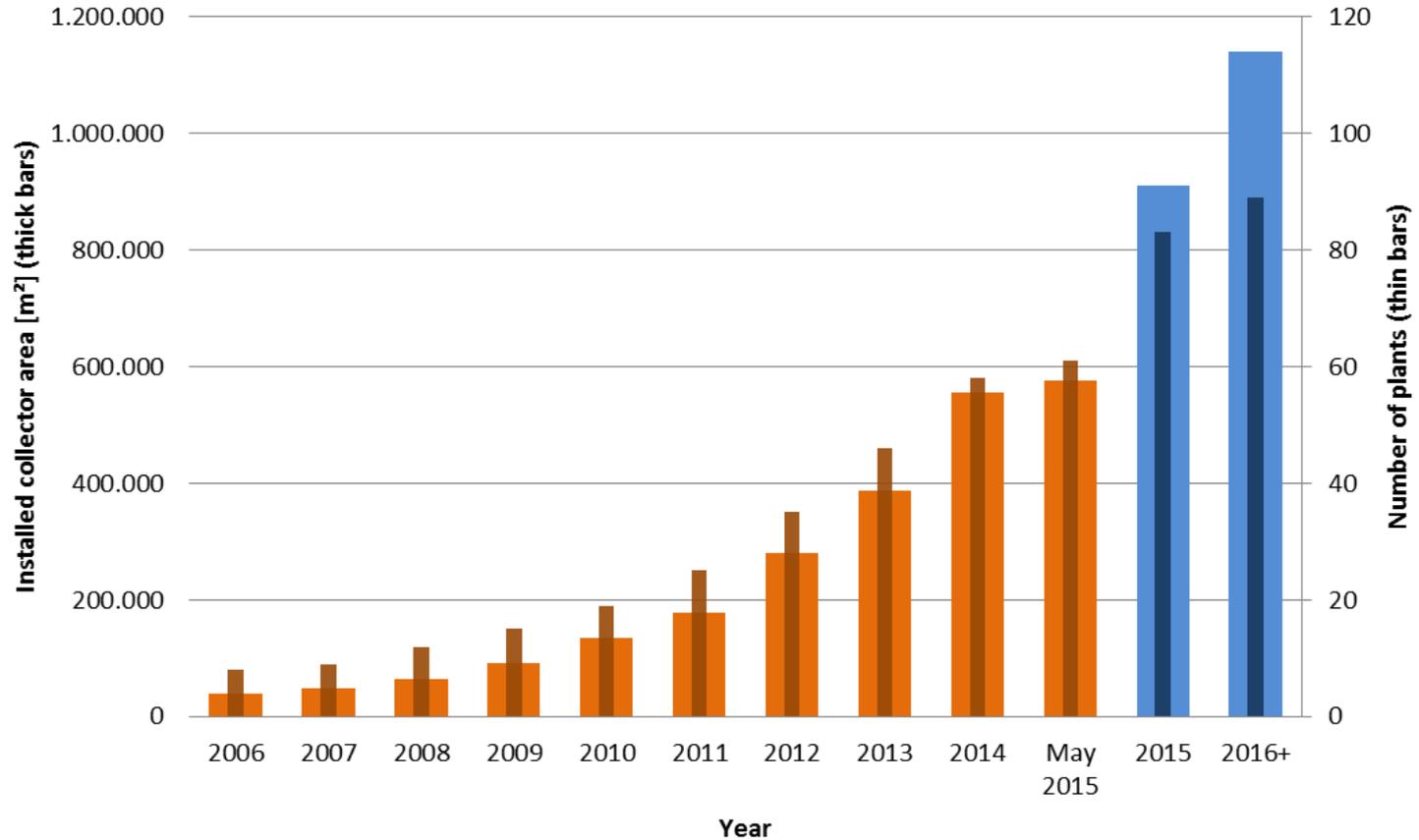
Ærøskøbing: 2040+2860+2190
 Rise: 3750
 Marstal: 8038+1999+9322+15000
 Sydlangeland: 12500

May 2015
 PlanEnergi

The Development

Solar District Heating in Denmark

Sum of collector area and the number of **operating** and **upcoming** plants

Where is SDH used in Europe ?

216 solar thermal plants for the generation of **heat** and **cold** each with more than 500 m² collector area / 350 kW_{th} nominal capacity

Hvorfor så meget sol I DK:

- Økonomi: Høje afgifter på naturgas. Afgiften næsten den same som gasprisen. **Ingen afgifter på Sol!!!!**
- Det er ikke tilladt at installere biomasseanlæg på en lang række af de decentrale kraftvarmeværker (CHP)
- De sparede CO2-kvoter kan sælges
- Mulighed for kommunegaranterede lån
- Arealer til rådighed (endnu!!)
- Dansk Fjernvarmes engagement med oprettelsen af sol-erfagruppen
- Strukturen i den danske fjernvarmesektor – med stor beslutningskraft i de enkelte bestyrelser
- De nationale mål for konvertering til vedvarende energi
- Samarbejdet mellem bygherrer, leverandører og myndigheder

Hva' nu ???

Hvordan kan vi nå målene i den (ikke politisk vedtagne) nationale aktionsplan:

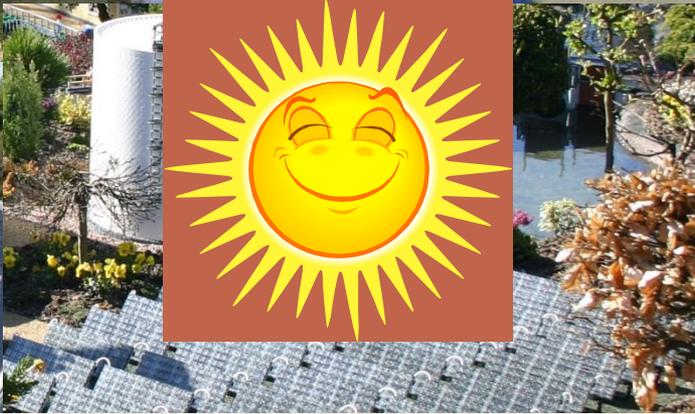
8,2 mio. m² solvarme tilsluttet fjernvarme i 2030 =

18% af fjernvarmeproduktionen

Besøg

www.solar-district-heating.eu

God temadag!

Per Kristensen
kristensen consult aps
p.kristensen@outlook.dk